

VART GÅR DU, EUROPAS UNGDOM?

Av fil. lic. VIGGO LOOS, Norrköping

DEN övervägande delen av Europas folk styres genom diktaturer. Världskriget utkämpades enligt ententemakterna för att trygga demokratien. De demokratiska staterna utgingo som segrare men ur den fred, de skapade, kunna åtskilliga av de nuvarande diktaturerna härledas. I vår världsdels statliga och andliga liv utgöra diktaturernas problem några av de betydelsefullaste. Man kan utifrån demokratiska förutsättningar reagera mot att så är förhållandet. Men man kan icke bortresonera faktum, och den sämsta utvägen är säkert att ställa sig blind och döv för dessa problemställningar, uppvuxna ur nya förhållanden och betraktelsesätt och till arten och graden olika våra egna. En objektiv upplysning hör till demokratiens attribut, och den bör icke åsättas lägre kurs därför att det gäller oss på många punkter så väsensfrämmande idéer som diktaturregimernas.

Vad uppfostran och bildning innebär inom demokratierna behöver icke närmare utredas. Visserligen växla idealen på detta område, skolprogram och uppfostringsmetoder höra till ordningen för dagen. Men vissa gemensamma grunddrag kunna dock urskiljas. Syftet är framför allt att dana fria och harmoniska personligheter, att låta de slumrande anlagen komma till utveckling och därigenom främja utvecklingen av självständigt tänkande och handlande människor. De sålunda fritt danade personligheterna måste även fostras till självansvar och plikt känsla mot det gemensamma och mot samhället. Brister i detta hänseende framkalla vad vi kalla demokratiens kris. Kunskaper och färdigheter skola förenas med god samhällsanda och hänsyn till nästan, det är ett oeftergivligt krav för all sann demokratisk fostran på alla stadier och inom alla folkgrupper. Fostran avser vidare medborgarkunskap och skolning av det politiska omdömet, medan

självständigheten i åsikter och valet av politiska program och åskådningar lämnas oantastade. Det hör också till de demokratiska uppfostringsidéerna att finna områden, inför vilka politiken gör halt och som icke anses vara av politisk natur.

Det demokratiska uppfostringsidealet i mera modern mening går tillbaka till Jean Jacques Rousseau och hans pedagogiska roman »Emile». Hans program var tidsbundet och bestämt av hans eget förhållande till de rådande samhällsinstitutionerna. Men hans tro på människonaturens ursprungliga godhet och några av hans pedagogiska idéer ha verkat befruktande på uppfattningen av dessa förhållanden. Rousseaus lära är, säger Höfding, »ett ideal, som vi hänvisas till så snart vi äga hoppet att se livet utvecklas friare och mera harmoniskt och det är en måttstock, som lägges till grund för varje pedagogisk och social reform». (Rousseau und seine Philosophie.)

I Tyskland och Italien stå sådana uppfostringsideal lågt i kurs. Vad som skiljer idéerna från demokratiernas är främst det stora politiska inflytande, som uppfostran underkastas. Man kan icke likställa intentionerna i båda länderna, de äro utformade i överensstämmelse med de olika ideologierna och folkkyrnena. Men gemensamt är att politiska synpunkter anläggas. Uppfostran blir en fråga om att trygga »återväxten», att utbilda en generation, som skall fullfölja och fullända revolutionerna. Detta har också sin grund i att båda regimerna äro medvetna om en historisk mission. Adolf Hitler drömmer om ett tusenårigt rike på blodets och rasens grund, ett återställande av tyskheten för all framtid. Det är då naturligt att frågan om uppfostran kommer i förgrunden. Nazistaten är i hög grad en »Erziehungstaat», som med hjälp av partipropaganda, press, radio och skola verkar för sina idéer. Hitler har formulerat ståndpunkten i följande sats: »Det väsentliga i en revolution är icke uppnåendet av makten utan uppfostran av människor.» Medborgarna skola »likriktas» i revolutionens anda. Det gäller naturligtvis icke minst ungdomen. Man har överhuvud taget ett starkt intryck av att den tyska ungdomen står i händelsernas centrum. Hitler har vid flera tillfällen understrukit detta förhållande. »Ni är det kommande folket och på er vilar fulländningen av det, som vi kämpa för», utropade han i sitt tal till ungdomen i Potsdam 1932 och vid partidagen i Nürnberg 1934 heter det: »Allt vad vi fordra av framtidens Tyskland begära vi av er.» Tyskland bygger sitt hopp på den unga genera-

tionen. Även en kulturpessimist som Oswald Spengler, som hos ett nytt släkte vill förena gammalpreussisk anda och socialism till en helhet, vänder sig i hoppfulla ordalag till ungdomen. (Preussentum und Sozialismus.) Hitlerjugend har också blivit kallad en »stat i staten».

Fascismen känner sig som arvtagare av den romerska imperialismen, vilken lett till ett orättfärdigt kolonialkrig och utsatt regimens bestånd för svåra påfrestningar. Den angiver sig själv vila på en spiritualistisk världsåskådning av aktivitet och vilja, som en reaktion mot 1800-talets positivism och mot »jakobinska utopier» och betonar överallt sin historiska mission. »Utan del i historien är människan ingenting.» Härav följer ett uppfostringsprogram, som tar sikte på den historiska uppgiften. Ett ofta citerat uttalande av Mussolini lyder: »Vi skåda med brännande ögon mot framtiden. Vad vi ännu ha att fullborda intresserar oss vida mer än vad vi redan ha uträttat.» (Enciclopedia Italiana.) Mussolini har betecknat ungdomsorganisationerna som regimens ögonsten.

Av allt detta framgår att ledningen av den uppväxande generationen i båda länderna är en brännande fråga. Det torde utan överdrift kunna sägas att regimerna just hos de unga äga ett starkt fäste. Revolutionerna ha vänt sig till de irrationella makterna, omstrålas av det nys gätfullhet och vädja till heroism och fosterlandskärlek. Dessa drag tilltala särskilt ungdomen. Det mytiska och heroiska har i alla tider varit ungdomens sak. Ledartanken är även något, som tilltalar det unga psyket. Den har i de båda länderna en olika utformning. I Italien förhärskar imperatorn, som förkroppsligar den romerska storheten, och den, som vid tiden för kolonialkrigets början kommit i kontakt med italiensk ungdom, kan intyga, med vilken glödande entusiasm denna cæsariska bild av Il Duce omfattades av ungdomen. I naziriket förkroppsligar Hitler den germanske stambövding, som följes av sina edsvurna. Regimens karaktär av något ännu ej helt fullbordat lockar de ungas aktivitet och vilja. Redan den nationalsocialistiska föregångaren Moeller van den Bruck framhöll nationalsocialismen som kämpan för ett slutrike, det tredje riket, vilket aldrig fullbordas och utgör det fullkomliga, som endast kan nås i det ofullkomliga. (Das dritte Reich.) Nationalsocialismens anspråk på att vara en världsåskådning sätter den ungdomliga fantasien och känslorna i rörelse.

I Tyskland är Adolf Hitler, det torde utan överdrift kunna påstås, genom sin personlighet och sin ledarbegåvning sitt folks störste uppfostrare, man må sedan ställa sig hur man vill till hans gärning. I »Mein Kampf» sysslar han även med uppfostringsfrågor. Hans utgångspunkt är nationalsocialismens bekanta rasteorier, och i överensstämmelse med dem ställer han fysisk fostran och karaktärens daning främst. Målet är att inpräglade hos de unga känslan för rasen. Ingen får lämna skolan utan insikt om »blodrenhetens» nödvändighet och väsen. Den fysiska fostran avser att skapa en kroppslig sundhet, som är nödvändig som grundval för all andlig verksamhet. En mindre bildad men kroppsligt sund människa är för staten värdefullare än en svagare, även om denne är andligt rikare utrustad. Så ungefär är Hitlers mening. Utbildningen av de andliga färdigheterna kommer i andra rummet. Den lekamliga kraften förefaller att för honom vara en borgen för individens överlägsenhetskänsla och självförtroende. På karaktärsbildningen lägger han stor vikt. Trohet och offervillighet, viljekraft och ansvarsglädje framhållas särskilt. För övrigt skola hos den enskilde utbildas de färdigheter, som han har särskilda förutsättningar för. Nationalsocialismens bildningsprogram är aristokratiskt i den mån, som ledarprincipen förtjänar detta namn. Det är antiintellektualistiskt och ställer handlingskraft och vilja framför vetande.

De nationalsocialistiska teoretikerna utveckla vidare programmet och man kan utan svårighet spåra Hitlers grundåskådning. En av de mest framskjutna är Ernst Krieck, som i ett flertal vidlyftiga skrifter uppehåller sig vid dessa idéer och lämnar en intressant belysning av den nationalsocialistiska åskådningen. Han vänder sig mot de demokratiska och liberala åsikterna om uppfostran. (*Philosophie der Erziehung*, 1930.) Individualismen har enligt honom visat sig ofruktbar. Det viktigaste är icke individen utan den gemenskap, i vilken han uppgår. Gemenskapens väsen och varande bildar det nödvändiga fundamentet och elementet för de enskilda ledens tillvaro. En från yttre inflytelser fri, självständig utveckling av anlagen hos individen, som den psykologiska utvecklingsläran förutsätter, är en omöjlighet och ett monstrum. Personlighetsidealet är i sig formalt och erhåller ett bestämt innehåll först genom medlemskap och funktioner i den folkliga gemenskapen. Hos barnet finnas alla möjligheter till utveckling, men på en bestämd gemenskaps mark kunna endast be-

stämda möjligheter utvecklas och de andra undertryckas. Personligheten kan endast uppstå inom gemenskapens ram, utan den »är och blir människan överhuvud taget ett intet». Enligt denna kritik av den individualistiska uppfattningen är naturrättens förutsättning, en självständigt verkande utveckling hos den enskilda människan, grundfalsk.

Vidare ställer Krieck intellektualismen och psykologien under kritik. Intellektualismen uppfattade anden som en beräkningsbar associationsmekanik. Uppfostrans mål är i stället att sätta människan i stånd att på sin ort och sin tid fylla den uppgift, ödet och omständigheterna anvisat åt henne. Därav följer att en bonde eller en medlem av ett icke vetenskapligt utbildat stånd kan äga en mera äkta bildning än en lärd, som med allt sitt vetande kan förbli en barbar. Psykologien åter trodde sig kunna rationalisera livet och utdrev därmed själen och ersatte den med mekanisering. Den enskilda människans utveckling till mognad kan endast förstås utifrån gemenskapens utveckling. Individens egen andliga utveckling är en abstraktion och erhåller mening först genom en högre verklighet, genom gemenskapens högre, ursprungligare och grundläggande liv. I samma anda kritiserar evolutionsbegreppet och särskilt marxismens åsikt att det kulturella och andliga skeendet är underställt produktionsfaktorerna. Historiens problem består i stället i gemenskapens utbildning av sin vilja. »Utvecklingen är icke en teknikens eller expansionens angelägenhet utan uttryck för det organiska livet, den andliga enheten hos folket. Över den bestämma i sista hand inbördes icke mätbara, vägbara eller jämförbara andliga värden: kulturidéer, folkkaraktärer.»

Uppfostringsfaktorerna inrymmas i gemenskapslivet. Det understa skiktet består av människans omedvetna beroende av människan, det andra av den medvetna gemenskapen, såsom mellan föräldrar och barn eller i kollektiva enheter, det tredje av själva uppfostran, som icke får bli mekanisk och formal och icke lösryckas från de irrationella makterna. Alla faktorerna äro nödvändiga och stå i förbindelse med varandra.

I denna uppgörelse med individualismen, intellektualismen, rationalismen, som var en »Entzauberung der Welt», och den materialistiska utvecklingstanken kan urskiljas den nationalistiska frontställningen. Kampen har endast förts över på uppfostringsidéernas område.

Kultur och bildning ställas i beroende av rasen. (Nationalpolitische Erziehung, 1933.) De stå, när de äro reala och verkliga, i samband med blod och jord, med ras och folkdöme, med öde och historiskt läge och göra sin tjänst genom att utföra de av helheten uppställda målen. Den bildade skall som bärare av bildning vara vägvisare och banbrytare för de andra och stå i växelverkan med dem. Han skall icke längre leva på en ö för sig, i en abstrakt luft och som under rationalismens tidsåldrar hämta sina ideal långt bort ifrån, från urkristendom, senantik, nyplatonism eller, i den tyska nyhumanismens tid, från hellenism och Greklands klassicism. Den »värdefria» och förutsättningslösa vetenskapen utdömes. Målet är att med vetenskapens hjälp skapa den »folkligt-politiska» människan. Vetenskapen skall hjälpa henne att bli klar över sina rasmässiga, naturliga och historiska förutsättningar och att uppbygga sin artegna levnadsordning. Den aktivistiska, politiska vetenskapen har uppstått ur revolutionen. I sitt senaste arbete säger Krieck, att det stora verket blir fullbordat, när viljeriktningens, hållningens och världsåskådningens enhet grundats hos det tyska folket. (Erziehung im nationalsozialistischen Staat, 1935.) Med andra ord när »likriktningen» genomförts.

De ovan anförda och liknande synpunkter återkomma i de nationalsocialistiska betraktelserna över uppfostran och bildning, varierade på olika sätt. Theodor Wilhelm värjer sig särskilt mot anklagelserna att personligheten förstörts i naziriket. (Deutschland, wie es wirklich ist, 1934.) Den nationalsocialistiska personligheten, säger han, är icke längre en människa, som uppbygger sina egenskaper och anlag i ett lufttomt rum. Hans levnadskrets är det tyska folket och han tjänar med sin personliga bildning sitt folks historiska uppgifter. Nationalsocialismen har uppgivit det humanistiska personlighetsidealet, som skapade en klyfta mellan bildade och icke-bildade, och ersätter det med den »folkliga» personligheten, som icke är kontemplativ utan aktiv. Människan är till sitt väsen politisk, vilket innebär att hon ständigt befinner sig i aktion och lever i ett socialt sammanhang. Den liberale bildade menar sig själv, när han talar om mänsklighet och human bildning, den nationalsocialistiske menar den tyska folkgemenskapen. »Den liberale bildades horisont är fiktionen mänsklighet, den nationalsocialistiske bildades horisont är däremot det tyska folket» (Alfred Baeumler).

Det politiska skeendets supremati betonas av Albert Holfelder. (Das Ende der normativen Pädagogik, 1935.) Den politiska disciplin och levnadsform, som under kampen utvecklades av de politiska förbanden, utgör grunden för en äkta politisk bildning, som är den centrala uppgiften för den kommande skolan. »Det existerar ingen stor uppfostran utan politiska uppfostringsmakter.»

Det anförda må räcka för att belysa de nationalsocialistiska uppfostringsidéerna. Man står mitt uppe i en skolpolitisk diskussion, och det här återgivna är endast några brottstycken ur denna. Den nationalsocialistiska ideologien avspeglas tydligt i debatten. Ungdomen skall fostras till regimen's mål, som är tyskhetens bevarande, ett stärkt rasmedvetande, folkgemenskap och ledarskap. En viss reflex av Hitlers estetiska inställning kan spåras. Man erinras om hellenismen, när den fysiska fostrans betydelse så starkt framhäves. Men de nationalsocialistiska författarna betona, att idealet icke är Winckelmanns estetiserande Grekland utan den grekiska stadsstaten, som upphävde dualismen mellan kropp och själ, mellan politik och bildning och betraktade människan icke som individ utan som statsborgare. I sin helhet innebär den nationalsocialistiska åskådningen en reaktion mot den föregående epokens humanistiska bildningsideal och förkärlek för den intellektuella skolningen. Man är icke blind för att en sådan utveckling kan medföra ett försvagande av ungdomens andliga fostran — det erkändes öppet vid ett samtal, som jag hade med en ledande personlighet på området — men man tröstar sig med att detta är ett övergångsfenomen.

En planmässig skolreform sysselsätter det nybildade tyska kulturministeriet. Som de tre uppfostringsfaktorerna nämnas skola, ungdomsförbund och familj. Föräldrar, lärare och ledare inom Hitlerjugend bilda »Schulgemeinde», som är rådgivande i uppfostringsfrågor. Varje lördag under skolåret är en statlig ungdomsdag, som ägnas helt åt Hitlerjugend. Härigenom har denna organisations ställning som fostrare officiellt fastslagits. Märkliga institutioner, som skola tjäna den fysiska fostran, folkgemenskapen och utjämnningen mellan stad och land, äro »das Landjahr» för folkskoleungdom och »die Lehrgänge» för ungdom ur de högre skolorna. Det förstnämnda innebär, att barn ur storstäderna efter slutad skolgång sändas ut på landet till nio månaders vistelse för att delta i böndernas arbete, den andra institutionen, praktise-

rad i Rhenprovinserna, avser en vistelse i tre veckor på landet under pågående skoltid. Dessa åtgärder få ses i sammanhang med nationalsocialismens kamp mot »urbanismen», mot de fördärvbringande inflytelser, som storstädernas människoträngsel och trångboddhet medföra i fysiskt och psykiskt avseende för barnen. Det är här fråga om en sida av den nationalsocialistiska uppfostran, som är uteslutande sympatisk och som man gott kan taga som mönster även i en demokratisk stat.

I själva läroplanen beredes större utrymme för tysk historia, geografi och biologi. Inom biologien är naturligtvis rasläran och allt som därmed sammanhänger föremål för stor uppmärksamhet. Kroppsövningarna skola lägga särskild vikt vid viljans härdning. Speciella internatskolor åsyfta i särskild grad nationalpolitisk gemenskapsuppfostran och karaktärsutbildning. Lärarutbildningen är ett brännande spörsmål och man gör ingen hemlighet av att det vållat stora bekymmer. De av Weimarregimen i storstäderna inrättade pedagogiska akademierna ha omvandlats till högskolor för lärarutbildning, som delvis förlagts i småstäder för att förhindra att storstadsmentaliteten får inträde i lärarkåren. Bort från intellektualism och isolering men också bort från storstädernas livsformer äro de nya fältropen på undervisningens område.

»Vad skall det bli av denna ungdom?» — så frågar riksminister Bernhard Rust. (Die Grundlagen der nationalsozialistischen Erziehung.) Han ger själv ett lugnande svar. Den skall fostras till aktning för sitt eget tyska väsen men icke till förakt för andra folk, till kärlek till folk och hembygd men icke till hat mot andra folk och länder. En borgen härför ser han i Hitler, som icke velat vara diktator eller imperator utan en skapare för sitt folk av en ny ordning.

Den nationalsocialistiska spekulationen önskar gärna göra en skillnad mellan Hitlers stat och Mussolinis. Den förstnämndas kraftkälla är folket och nationen förstås från denna sida. Den fascistiska staten är den siste utlöparen av den absolutistiska och uppfattar nationen ur statens synpunkt. Vilka realiteter än en sådan distinktion kan bygga på, så är skillnaden i princip ej stor i statens förhållande till uppfostran. I båda länderna är utgångspunkten behovet och viljan att i det uppväxande släktet inplanta regimens idéer. Men utformningen är olika.

Den italienska skolan får sin prägel av Giovanni Gentiles skolreform. Ingen skolreform i världen torde äga ett så brett filosofiskt underlag som den italienska. Gentile själv är en Hegel-lärjunge, som gentemot de positivistiska och materialistiska läroverken utvecklade en dialektisk idealism. Även de övriga medarbetarna äro filosofer. Skolan är enligt Gentile icke medel till uppfostran utan är själv uppfostran. Härav följer att tyngdpunkten i undervisningen förlägges till läraren, som är en sorts präst och förkunnare. Läraren måste, säger Gentile, äga medvetandet att varje hans ord innehåller ett moraliskt värde. Den etiska karaktären betonas. Skolan skall icke undervisa utan uppfostra. Den vill icke bygga på rutin utan på initiativ.

Då skolan emellertid genomtränges av den fascistiska andan, är det dennas etik och idéer, som bli vägledande. Mussolini har härom uttalat: »hela den nya generationen måste bli fascistisk. Det fascistiska levnadssättet måste börja i morgongryningen.» (Efter Luigi Romanini: *I principi del Fascismo nel campo dell'educazione.*) Han upplattas själv som ett heroiskt föredöme, som uppväcker de »suggestiva makterna» hos ungdomen, och kallas landets störste uppfostrare. Men liksom man i Tyskland lägger den största vikten icke vid skolan utan vid uppfostran genom kamratskapet i Hitlerjugend, arbetstjänsten och liknande organisationer, så ser fascismen i ungdomsorganisationerna och främst Opera Balilla ett betydelsefullt komplement till skolundervisningen. Där uppammas de fascistiska dygderna och inordnas ungdomen under en hierarki, som lånat sina benämningar från den romerska forntiden. Dessa ungdomsförband äro emellertid, i likhet med Hitlerjugend, väl kända och behöva icke närmare presenteras.

Även det fascistiska bildningsidealet är antiintellektuellt och lägger huvudvikten vid karaktärsdanning, aktivitet, handlingskraft och dylikt. Den fysiska fostran har genomgått en renässans och den fascistiska akademien i Rom, som utbildar ledare för ungdomsorganisationerna, är ett uttryck härför.

Uppfostran och bildning i dessa båda länder är ett vidlyftigt kapitel. Den teckning, som lämnats här, är ofullständig och möjligen också ensidig. Men läsaren torde ha fått klart för sig, att en väldig omvälvning försiggått i fråga om mål och medel, förutsättningar och metoder på uppfostrans område. Samma feno-

men, med bolsjevismen som utgångspunkt, kunna vi iakttaga i Ryssland. Man kan väl ha skäl att fråga: vart går du, Europas ungdom?

Hur Tyskland och Italien fostrar sin ungdom är närmast deras egen angelägenhet. Vi ha ingen rätt att blanda oss i den, och vi kunna icke heller likställa de båda diktaturerna, som bygga på skilda ideologier. Det finns drag, som vi kunna värdera i de lärdomar, som bibringas det uppväxande släktet, såsom offerviljan, fosterlandskärleken, kraften att handla för andra mål än de egoistiska.

Men en diktatur är en diktatur. Likriktningen kan alltid möta motstånd, och enda sättet att genomföra den är maktviljan. Edward Spranger, den framstående tyske pedagogen, har själv satt fingret på den sjuka punkten. (*Das deutsche Bildungsideal der Gegenwart*, 1931.) Ett väsentligt mål för den tyska bildningen, säger han, är att väcka individens sinne för att staten med sina ordnade makt- och rättsformer lever i alla som en objektiv andemakt, som formar och binder den enskildes väsen. Icke som något främmande och yttre, som skoningslöst förtär individens bästa krafter, utan som något i själen upptaget, av det inre bejakat, emedan det adlar och höjer själen. Men om icke detta sker? Då måste den enskildes krafter och självständighet bindas med tvång. Någon annan utväg finnes icke, så vitt vi kunna se. Så är det icke i den demokratiska staten. Där kan den enskilde ge fritt uttryck åt sin mening. Hans personliga ideal och utveckling antastas icke, såvida de röra sig inom lagliga gränser och överenskomna rāmärken. I diktaturerna betyder individen intet och staten allt. Därför är risken för en konflikt, som ödelägger personligheten, också större. När människan är till för statens skull och icke tvärtom, hotas den fria personliga utvecklingen.

Diktaturerna söka undgå konflikten genom att fostra den kommande generationen till statstrognare bekännare. Därmed måste de också uppgiva humanismens bildningsideal i den form, som vi känna det ända från grekernas dagar, det ideal, som har den fria, självständiga personligheten till mål och friheten som sin livsluft. En väldig förändring har därmed inträtt i förutsättningarna för kulturen i stora delar av vår världsdal. Existera de nuvarande politiska maktförhållandena någorlunda oförändrade en längre tid framåt har en ny människotyp vuxit fram. Den intensitet och den målmedvetenhet, som präglade diktaturens reformprogram

på uppfostrans område, tala härför. Den nuvarande generationen har erövrats av de nya idéerna, den kommande uppfostras till att omfatta dem. Att deras inflytande på nästa släktled kommer att bli mera djupgående är sannolikt.

Den något retoriska frågan: »vart går du, Europas ungdom?» har därför säkerligen en djup innebörd, ty ungdomen skall en gång politiskt och kulturellt ansvara för ledningen och utformningen av ländernas öden. Den kan förvisso också riktas till demokratiernas ungdom. Vår tid är i många hänseenden en upplösningens tid, och ingen har rätt att förhäva sig och anse sig själv ofelbar. För demokratierna gäller det att värna om de värden, som ha skänkts oss, och icke missbruka dem. Tendenser till sådant missbruk saknas ingalunda. Det är främst på ungdomen, vi hoppas, då det gäller demokratiens framtid, på dess förmåga att ställa allmänt väl före den egna fördelen, att med friheten också taga dess ansvar och förpliktelser, att i de demokratiska formerna gjuta det levande innehåll, som ensamt gör dem berättigade och dugliga. Med politiskt ansvar följer också ansvaret för den kultur, som vi ärvt från hedehös, och dess yttre och inre värnande. Vi begära av vår egen ungdom en bestämd kulturvilja, som känner sambandet med traditionerna och riktar sig mot framtiden, som icke offerar åt slapphet och håglöshet. Endast på så sätt kan ungdomen värdigt bära och befästa den ärvda fria demokratierna.